

Sygn. akt II Ca 976/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 grudnia 2013 r.

Sąd Okręgowy w Białymstoku II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Renata Tabor
Sędziowie:	SO Elżbieta Siergiej SR del. Jolanta Klimowicz-Popławska
Protokolant:	sekr. Sądowy Wiesława Jolanta Zaniewska

po rozpoznaniu w dniu 27 listopada 2013 r. w Białymstoku

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Spółki Akcyjnej w Ł.

przeciwko Samodzielnemu Publicznemu Zakładowi Opieki Zdrowotnej Wojewódzkiemu Szpitalowi (...) w B.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Białymstoku

z dnia 31 lipca 2013 r. sygn. akt XI C 828/13

I. zmienia zaskarżony wyrok o tyle, że w punkcie 1 uchyla nakaz zapłaty wydany w postępowaniu nakazowym w dniu 17 lutego 2012 roku w sprawie sygnatura XIII GNC 765/12 przez Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieście w Łodzi w całości i zasądza od pozwanego Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej Wojewódzkiego Szpitala (...) w B. na rzecz powoda (...) Spółki Akcyjnej w Ł. kwotę 287,70 (dwieście osiemdziesiąt siedem 70/100) złotych z odsetkami ustawowymi 13% w stosunku rocznym od dnia 8 lutego 2012 roku do dnia zapłaty, umarza postępowanie co do kwoty 11.405,80 złotych i oddala powództwo w pozostałym zakresie;

II. oddala apelację w pozostałym zakresie;

III. zasądza od powoda na rzecz pozwanego 1.200 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu odwoławczym.

UZASADNIENIE

Powód (...) Spółka Akcyjna w Ł. wniósł o wydanie nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym i nakazanie pozwanemu Samodzielnemu Publicznemu Zakładowi Opieki Zdrowotnej Wojewódzkiemu Szpitalowi (...) w B., aby zapłacił na

jego rzecz kwotę 12.087,54 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wytoczenia powództwa do dnia zapłaty oraz zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W dniu 17 lutego 2012 roku Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi XIII Wydział Gospodarczy w sprawie o sygn. akt XIII GNc 765/12 wydał nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym i nakazał pozwanemu, aby w terminie dwóch tygodni od doręczenia niniejszego nakazu zapłacił powodowi kwotę 12.087,54 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 8 lutego 2012 roku do dnia zapłaty i orzekł o kosztach sądowych.

Pozwany Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Wojewódzki Szpital (...) w B. w zarzutach do wskazanego nakazu zapłaty wniósł o uchylenie powyższego nakazu zapłaty w całości i oddalenie powództwa oraz zasądzenie od powoda na jego rzecz kosztów procesu.

W odpowiedzi na zarzuty powód ograniczył żądanie pozwu i domagał się utrzymania w mocy nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym w części nakazującej pozwanemu zapłatę na rzecz powoda ustawowych odsetek od kwoty 12.087,54 złotych za okres od dnia wytoczenia powództwa do dnia 7 maja 2012 roku, kwoty 681,74 złotych wraz z ustawowymi odsetkami za okres od dnia 8 maja 2012 roku do dnia zapłaty oraz zasądzenie na jego rzecz kosztów procesu.

Wyrokiem z dnia 31 lipca 2013 r. Sąd Rejonowy w Białymstoku uchylił nakaz zapłaty wydany w postępowaniu nakazowym w dniu 17 lutego 2012 roku w sprawie sygn. akt XIII GNc 765/12 przez Sąd Rejonowy dla Łodzi - Śródmieście w Łodzi i oddalił powództwo (pkt I). Zasądził od powoda (...) Spółki Akcyjnej w Ł. na rzecz pozwanego Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej Wojewódzkiego Szpitala (...) w B. kwotę 2 871,00 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu (pkt II).

W uzasadnieniu powyższego rozstrzygnięcia Sąd I instancji wskazał, że w dniu 6 czerwca 2011 roku wierzyciel szpitala (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W. zawarł z powodem (...) Spółką Akcyjną w Ł. umowę współpracy w zakresie obsługi wierzytelności. Z treści tej umowy wynika, że w sytuacji gdy dłużnik nie zapłaci wierzycielowi w terminie swoich zobowiązań w oparciu o wystawione faktury, dług będzie spłacał powód (...) Spółka Akcyjna w Ł.. Nadto strony ustaliły daty zawiadamiania powoda o konieczności spłaty nieuregulowanych zobowiązań oraz w jakich miał spłacić je powód. Po dokonaniu spłaty całości lub części zobowiązania powód miał poinformować listem poleconym pozwany szpital o dokonanej zapłacie i przejęciu wierzytelności w tym zakresie. Zgodnie zaś z § 4 ust. 1 tejże umowy za wykonanie zobowiązania spółki (...) miała zapłacić prowizję w wysokości 2% wartości spłaconego zobowiązania.

Sąd I instancji uznał, że mimo że strony używały w umowie pojęcia „dostawa” to umowa nie jest w istocie umową dostawy. Zdaniem Sądu I instancji umowa ta nie jest też umową poręczenia. W ocenie Sądu I instancji analiza treści umowy wskazuje na to, że w istocie strony zawarły ukrytą umowę cesji wierzytelności, choć posiada ona również ona cechy umowy gwarancji. Strony tej umowy miały świadomość, że stanowi ona alternatywę dla cesji, dla której w stosunku do szpitala ustawodawca wprowadził ograniczenia. Ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wynika, że przedmiotowa umowa została zawarta przez wierzyciela szpitala z podmiotem profesjonalnie zajmującym się obrotem wierzytelnościami i pozasądową windykacją wierzytelności, a także podmiotem którego przedmiotem działalności jest między innymi pośrednictwo pieniężne, udzielanie kredytów, a także badanie rynku finansowego. Nazwanie zatem tej umowy umową poręczenia pozwoliło powodowi na omięcie bezwzględnie obowiązującej normy prawa powszechnie obowiązującego.

Sąd I instancji przywrócił pozwanemu termin do podniesienia zarzutów, uznając że zarzuty wskazane w piśmie spóźnionym w swej istocie potwierdzają zarzuty z pisma wniesionego w terminie, tj. nieważność umowy zawartej pierwotnym wierzycielem i jego następcą i zapłatę należności pierwotnemu wierzycielowi i je szerzej opisują.

Dokonując oceny żądania powoda, Sąd I instancji miał na uwadze rozbieżne stanowiska stron dotyczące charakteru umowy i jej ważności - zarówno w kontekście art. 54 ust. 6 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 roku o działalności leczniczej (Dz.U.2011, poz. 112, nr 654) jak i wady oświadczenia woli w postaci kwalifikowanej pozorności umowy.

Sąd I instancji wskazał, że powód dochodził roszczenia z tytułu opłaconych przez siebie faktur VAT, a wystawionych przez spółkę (...) na rzecz pozwanego. Pierwsza faktura VAT nr (...) na kwotę 1.911,60 złotych została wystawiona w dniu 7 czerwca 2011 roku, zaś termin jej zapłaty upływał w dniu 7 lipca 2011 roku. Druga faktura VAT nr (...) z dnia 20 czerwca 2011 roku na kwotę 1.337,50 złotych, zaś termin do jej zapłaty upływał z dniem 20 lipca 2011 roku. Termin spłaty dwóch kolejnych faktur VAT: nr (...) (na kwotę 2.996 złotych) i nr (...) (na kwotę 1.337,50 złotych) z dnia 22 czerwca 2011 roku, upływał w dniu 22 lipca 2011 roku. Natomiast termin spłaty ostatniej z faktur nr (...) wystawionej w dniu 1 lipca 2011 roku, upływał w dniu 31 lipca 2011 roku. Łącznie suma zobowiązań wynikająca z powyższych faktur stanowiła więc kwotę 11.405,80 złotych.

Ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 roku o działalności leczniczej (Dz.U.2011 poz. 112 nr 654) – weszła w życie 1 lipca 2011 roku. Zatem uwzględniając fakt, iż termin wymagalności wszystkich wyżej wymienionych faktur przypadał po 1 lipcu 2011 roku, Sąd I instancji uznał, że to właśnie przepisy tej ustawy będą miały zastosowanie w przedmiotowej sprawie.

Odwołując się do art. 54 ust. 5 i 6 ustawy o działalności leczniczej, Sąd I instancji wskazał, że podmiot tworzący wydaje zgodę na zmianę wierzyciela albo odmawia jej wydania, biorąc pod uwagę konieczność zapewnienia ciągłości udzielania świadczeń zdrowotnych oraz w oparciu o analizę sytuacji finansowej i wynik finansowy samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej za rok poprzedni. Zgodę wydaje się po zasięgnięciu opinii kierownika samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej. Czynność prawna dokonana z naruszeniem ust. 2-5 jest nieważna.

Sąd I instancji stwierdził, że wykładnia językowa przytoczonego wyżej przepisu prowadzi do wniosku, iż obejmuje on swą treścią nie tylko czynności prawne z udziałem szpitali, ale również i te czynności, które opisany skutek wobec szpitali mają wywołać. Sąd podkreślił przy tym, że Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej jest jednostką realizującą szczególnego rodzaju zadania publiczne poprzez udzielanie świadczeń zdrowotnych ratujących życie i zdrowie. Natomiast działania windykacyjne mogłyby doprowadzić do wstrzymania udzielania świadczeń zdrowotnych, a w konsekwencji do braku dostępu do tych świadczeń na danym terenie.

W ocenie Sądu I instancji w świetle zawartej umowy powód (...) Spółka Akcyjna w Ł. nie może skutecznie domagać się zapłaty od pozwanego Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej Wojewódzkiego Szpitala (...) w B. zapłaty albowiem umowę tę Sąd uznał za nieważną.

Mając powyższe na uwadze, Sąd I instancji uchylił wydany w postępowaniu nakazowym nakaz zapłaty z dnia 17 lutego 2012 roku i oddalił powództwo w całości.

O kosztach procesu Sąd I instancji orzekł na podstawie art. 98 kpc, uznając że pozwany wygrał sprawę w całości.

Apelację od powyższego wyroku wniósł powód. Zaskarżył go w całości i zarzucił:

1. naruszenie art. 355 § 1 kpc w zw. z art. 203 § 1 kpc poprzez oddalenie powództwa w części, w której powódka ograniczyła pozew w piśmie procesowym z dnia 25 czerwca 2013 r.;

2. naruszenie przepisu postępowania tj. art. 233 § 1 kpc w zw. z art. 495 § 2 kpc w zw. z art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 16 września 2011 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw, poprzez rozpatrzenie i uwzględnienie sprekludowanych twierdzeń pozwanego zgłoszonych z piśmie procesowym z dnia 02 lipca 2013 r.;

3. naruszenia prawa materialnego - art. 54 ust. 5 oraz 6 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej, poprzez zastosowanie wskazanych przepisów w sytuacji gdy zawarta przez

stronę powodową umowa nie stanowi czynności prawnej mającej na celu zmianę wierzyciela, o której mowa w art. 54 ust. 5 w/w ustawy i jako taka dla swej ważności nie wymaga uzyskania przez strony tejże czynności zgody organu założycielskiego;

4. naruszenie prawa materialnego, tj. art. 58 § 1 kc w zw. z art. 83 § 1 kc poprzez zastosowanie wskazanych przepisów, pomimo iż zebrany w sprawie materiał dowodowy nie pozwalał na przyjęcie, iż umowa poręczenia zawarta przez stronę powodową z (...) sp. z o.o. została zawarta dla pozor.

Przy uwzględnieniu powyższych zarzutów wniosł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez:

1. utrzymanie nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 17 lutego 2012 r., wydanego przez Sąd Rejonowy dla Łodzi - Śródmieścia w Łodzi XIII Wydział Gospodarczy, w sprawie o sygn.: XIII GNC 765/12, w mocy, w części nakazującej zapłatę przez pozwanego na rzecz powódki:

a) ustawowych odsetek od kwoty 12.087,54 zł za okres od dnia wytoczenia powództwa do dnia 07 maja 2012 r.;

b) kwoty 681,74 zł wraz z ustawowymi odsetkami za okres od dnia 08 maja 2012 r. do dnia zapłaty;

c) koszty procesu, w tym koszty zastępstwa procesowego według norm przepisanych;

2. uchylene nakazu zapłaty i umorzenie postępowania w pozostałej części wraz z zarządzeniem zwrotu na rzecz powódki opłaty przypadającej na ograniczoną część roszczenia;

3. zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego za II instancję według norm przepisanych

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja powoda zasługiwała na uwzględnienie w części.

Apelacja strony powodowej skutkowałą częściową zmianą zaskarżonego wyroku aczkolwiek zaznaczyć trzeba, że nie wszystkie zarzuty i twierdzenia odwołującego się zasługiwały na uwzględnienie.

Na wstępie wskazania wymaga, że ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd I instancji generalnie zasługują na aprobatę. Nie były one zasadniczo sporne między stronami, bowiem we wniesionych zarzutach od nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym pozwany nie kwestionował ani zasadności wystawienia faktur dołączonych do pozwu przez (...) S.A. w Ł. ani też wysokości należności z nich wynikających. Spór przeniósł się natomiast na pole jurydycznych ocen zaistniałego stanu faktycznego.

Odnosząc się do wywodów Sądu I instancji, w pierwszym rzędzie wskazać należy, że w niniejszej sprawie mają zastosowanie przepisy ustawy z dnia 30 sierpnia 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej (tekst jedn.: Dz. U. z 2007 r. Nr 14, poz. 89, z późn. zm.) – dalej jako „ustawa o zakładach opieki zdrowotnej”. Biorąc pod uwagę datę zawarcia umowy w zakresie obsługi wierzycielności i udzielania poręczeń przez (...) sp. z o.o. w (...) S.A. w Ł. tj. 06 czerwca 2011 r. (k. 22-26), nie można zaaprobować stanowiska Sądu I instancji, że do oceny żądania powoda należy stosować przepisy ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz.U.2011 Nr 112 poz. 654). Ważność umowy podlega bowiem ocenie w oparciu o przepisy prawa materialnego obowiązującego w dacie zawarcia umowy. Tymczasem Sąd I instancji błędnie argumentując, w sposób nieuzasadniony przyjął za miarodajną dla ocen w sprawie datę wymagalności roszczeń (...) sp. z o.o. w W. wobec pozwanego Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej Wojewódzkiego Szpitala (...) w B..

Podkreślenia wymaga, że wskazana wyżej ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej weszła w życie dopiero w dniu 1 lipca 2011 r., a zatem już po zawarciu przedmiotowej umowy obsługi wierzycielności i udzielania

poręczeń. W konsekwencji w sprawie ma zastosowanie ustawa z dnia 30 sierpnia 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej w brzmieniu ustalonym ustawą z dnia 22 października 2010 r. o zmianie ustawy o zakładach opieki zdrowotnej (Dz. U. 2010 Nr 230 poz. 1507), która nadała nowe brzmienie art. 53 ust. 6 i 7 ustawy o zakładach opieki zdrowotnej. Zgodnie z art. 4 tej ustawy, art. 53 ust. 6 o zakładach opieki zdrowotnej stosuje się do zobowiązań samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej, powstałych po dniu wejścia w życie ustawy nowelizującej. Z kolei według art. 5 ustawy nowelizującej z 2010 r., weszła ona w życie po upływie czternastu dni od dnia jej ogłoszenia, tj. dnia 22 grudnia 2010 r.

W art. 53 ust. 6 ustawy o zakładach opieki zdrowotnej ustawodawca stwierdził, iż czynność prawna mająca na celu zmianę wierzyciela w przypadku zobowiązań samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej może nastąpić po wyrażeniu zgody przez podmiot, który utworzył zakład. Jednocześnie ustanowił w ust. 7 omawianego przepisu sankcję nieważności dla czynności prawnej dokonanej z naruszeniem tego przepisu.

Wbrew twierdzeniom strony powodowej prezentowanym w toku niniejszego postępowania wspomniany zakaz jest skuteczny erga omnes – dotyczy on każdego podmiotu, a nie jedynie zakładów opieki zdrowotnej jak wywodzi powód. Z uzasadnienia projektu ustawy nowelizującej wynika, że intencją ustawodawcy było objęcie powyższym ograniczeniem wszystkich czynności prawnych, które w efekcie doprowadziłyby do zmiany wierzyciela. Wskazano, że potrzeba opracowania projektu wynika z konieczności wzmocnienia wpływu organu założycielskiego na zmianę wierzyciela zobowiązań samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej i stwarza on narzędzie dla organów założycielskich do skutecznej kontroli nad „swoimi” zakładami opieki zdrowotnej, co przyczyni się do właściwej realizacji zadań tych podmiotów w zakresie bezpieczeństwa zdrowotnego populacji. Mając na uwadze te intencje ustawodawcy nie można zaaprobować toku wniosku powoda.

Dokonując wykładni art. 53 ust. 6 ustawy o zakładach opieki zdrowotnej, Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, że w przepisie tym mowa o takich czynnościach, które mają na celu zmianę wierzyciela. Chodzi zatem o takie umowy, które - mimo odmiennego kształtu jurydycznego nadanego im przez strony - są de facto cesją wierzytelności.

Zdaniem Sądu Okręgowego nie można przyjąć, że poręczenie jest umową mającą na celu zmianę wierzyciela. Nie można tracić z pola widzenia, że w ramach stosunku konstruowanego ta umową dochodzi do przejścia wierzytelności na poręczyciela z mocy prawa na skutek spłaty należności obciążającej dłużnika, nie dochodzi zaś do niego wskutek czynności prawnej. Celem instytucji podstawienia ustawowego osoby trzeciej w miejsce wierzyciela jest nie samo przeniesienie wierzytelności, ale utrwalenie praw osoby trzeciej względem dłużnika wobec wykonania za niego świadczenia, które na nim ciąży. Przejście wierzytelności jest nie tyle celem, ile skutkiem określonych zdarzeń prawnych, a które to zdarzenia są wskazane w przepisie art. 518 kc. Dodać należy, że ten skutek to zdarzenie przyszłe i niepewne, zależne od woli dłużnika i podjętych przez niego działań. Celem umowy poręczenia jest zatem wzmocnienie pozycji wierzyciela, zwiększenie szans na jego zaspokojenie, gdyż może on szukać zaspokojenia swojej wierzytelności także z majątku poręczyciela. Inaczej rzecz ujmując, istotą poręczenia jest nie tyle sama powinność świadczenia, lecz gwarancja, że poręczyciel wykona zobowiązanie, gdyby dłużnik go nie wykonał (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 stycznia 2006 r., II CK 347/05, LEX 172184).

W świetle powyższego zdaniem Sądu Okręgowego uznać należy, że umowa zawarta przez (...) sp. z o.o. w (...) S.A. w Ł. tj. 06 czerwca 2011 r. jest umową poręczenia i jako taka nie jest sprzeczna z art. 53 ust. 6 ustawy o zakładach opieki zdrowotnej.

Podobne stanowisko było wyrażane przez sądy powszechne orzekające w tożsamych stanach faktycznych ja ten zaistniały w sprawie niniejszej, czego dowodzą kopie wyroków przedłożonych przez powoda. Dodatkowo wskazać należy, że Sąd Apelacyjny w Katowicach w wyroku z dnia 24 stycznia 2013 r. w sprawie V ACa 667/12 wskazał wprost, że zakresem przedmiotowym normy art. 53 ust. 6 ustawy o zakładach opieki zdrowotnej nie jest objęta umowa poręczenia (LEX nr 1286526). Podobne stanowisko wyraził Sąd Apelacyjny w Lublinie w uzasadnieniu wyroku z dnia 06 grudnia 2012 r. w sprawie I ACa 411/12 (LEX nr 1254398). Sąd Okręgowy w składzie orzekającym w sprawie niniejszej podziela ten kierunek wykładni art. 53 ust. 6 ustawy o zakładach opieki zdrowotnej.

Niezależnie od powyższego zauważyć trzeba, że jedna z umów o dostawę zawarta pomiędzy (...) sp. z o.o. w W. a Samodzielnym Publicznym Zakładem Opieki Zdrowotnej Wojewódzkim Szpitalem (...) w B. została podpisana jeszcze przed wejściem w życie ustawy z dnia 22 października 2010 r. o zmianie ustawy o zakładach opieki zdrowotnej, a zatem nie ma do niej zastosowania zakaz z art. 53 ust. 6 ustawy o zakładach opieki zdrowotnej. Chodzi o umowę zawartą w dniu 02 grudnia 2010 r. (k. 139-140). Tym niemniej zauważyć trzeba, że w § 7 tejże umowy strony wskazały, że wykonawca może dokonać cesji wierzytelności wyłącznie po uzyskaniu pisemnej zgody zamawiającego. Wymóg uprzedniej pisemnej zgody zamawiającego dotyczy także wszelkich innych czynności faktycznych i prawnych wykonawcy, których skutkiem może być wstąpienie osoby trzeciej w miejsce wykonawcy jako dotychczasowego wierzyciela. Takie sformułowanie umowne nie mogło wywrzeć skutku oczekiwanego przez stronę pozwaną. W ocenie Sądu Okręgowego wskazane ograniczenie umowne wywiera bowiem skutek jedynie pomiędzy stronami umowy tj. (...) sp. z o.o. w W. a Samodzielnym Publicznym Zakładem Opieki Zdrowotnej Wojewódzkim Szpitalem (...) w B., może rodzić określone roszczenia między tymi podmiotami. Nie skutkuje to zaś nieważnością czynności prawnej z udziałem podmiotu trzeciego (w rozpoznawanym wypadku umowy poręczenia zawartej z powodem).

W ocenie Sądu Okręgowego brak też podstaw do negatywnej oceny zaistniałej sytuacji faktycznej w kontekście zasad współżycia społecznego. Takie stanowisko nie zostało poparte szerszą przekonującą argumentacją i nie mogło zyskać aprobaty Sądu.

Podstawową kwestią w sprawie o kluczowym znaczeniu dla rozstrzygnięcia był zarzut pozorności umowy pomiędzy powodem a spółką dostarczającą sprzęt medyczny stronie pozwanej. Strona pozwana w toku postępowania podnosiła, że mimo że (...) sp. z o.o. w (...) S.A. w Ł. określiły umowę zawartą w dniu 06 czerwca 2011 r. mianem umowy poręczenia, to w istocie była to umowa cesji wierzytelności.

Odnosząc się do tej kwestii, w pierwszym rzędzie zauważyć trzeba, że strona podnosząca zarzut nieważności umowy jest obowiązana – w myśl reguły ogólnej z art. 6 kc – taką okoliczność udowodnić. Pozorność umowy jest okolicznością faktyczną i jako taka podlega ustaleniu przez sądy merytorycznie (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 grudnia 2006 r., V CSK 308/06). Dodać należy, że ustalenie to następuje na podstawie i w granicach dowodów zaoferowanych w toku procesu przez stronę, która z faktu pozorności wywodzi skutki prawne. W rozpatrywanej sprawie ciężar dowodu spoczywał na pozwanej i w toku procesu temu obowiązкови nie sprostała. Samo twierdzenie strony nie jest bowiem dowodem, a twierdzenie dotyczące istotnej dla sprawy okoliczności (art. 227 kpc) powinno być udowodnione przez stronę to twierdzenie zgłaszającą (art. 232 kpc i art. 6 kc – tak Sąd Najwyższy np. w wyroku z dnia 22.11.2001 r., sygn. akt I PKN 660/00, publ. Wokanda 2002/7-8/44).

Po drugie wskazać należy, że wskazana okoliczność faktyczna została podniesiona przez stronę pozwaną z uchybieniem terminowi z art. 493 § 1 kpc, a co za tym idzie pozwany utracił możliwość powoływania tej okoliczności. Mimo uchybienia jednoznacznej dyspozycji wskazanego przepisu obligującej wnoszącego zarzuty od nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym do podniesienia wszystkich okoliczności faktycznych i dowodów na ich potwierdzenie w zarzutach Sąd I instancji wadliwie uwzględnił stanowisko strony pozwanej.

Niemniej jednak Sąd był zobligowany z urzędu - na podstawie i w granicach ustalonego stanu faktycznego - dokonać oceny ważności umowy zawartej przez (...) sp. z o.o. w (...) S.A. w Ł.. Tak bowiem kwestia stosowania prawa materialnego pozostaje w kognicji Sądu niezależnie od stanowisk prezentowanych przez strony.

Wypełniając powyższy obowiązek, Sąd Okręgowy dokonał analizy umowy z dnia 06 czerwca 2011 r. w kontekście zgromadzonego materiału dowodowego. Po przeprowadzeniu tej operacji Sąd uznał, że postępowanie dowodowe nie dostarczyło podstaw do stwierdzenia pozorności omawianej umowy.

Przypomnieć trzeba, że przewidzianą art. 83 § 1 kc wadę pozorności oświadczenia woli wyznaczają, zachodzące łącznie elementy, obejmujące oświadczenie woli złożone drugiej stronie jedynie dla pozoru oraz zgodę odbiorcy tego oświadczenia. Istotą pozorności oświadczenia woli jest brak konstytutywnej cechy, z jaką wiąże się każde oświadczenie woli, w postaci zamiaru wywołania skutków prawnych, wynikających z podejmowanej czynności prawnej. Pozorność

może zachodzić zarówno wtedy, gdy pod pozorowaną czynnością nie kryje się inna czynność, jak i wtedy, gdy pod pozornym oświadczeniem ukrywa się inna czynność prawna (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 08 września 2011 r., III CSK 349/10, LEX nr 1044016). W ocenie Sądu Okręgowego te elementy nie występują w niniejszej sprawie.

Trzeba mieć przede wszystkim na uwadze treść umowy, jej przedmiot i konstrukcję. Zauważyć zatem trzeba, że przedmiotem umowy były wierzytelności przyszłe jak też wierzytelności istniejące, ale na datę zawierania umowy niewymagalne. W związku z tym wskazać należy, że powoływana przez stronę pozwaną uchwała Sądu Najwyższego z dnia 20 kwietnia 2012 r. w sprawie III CZP 10/12 zapadła w odmiennym stanie faktycznym, o czym przekonuje uważna lektura uzasadnienia tejże uchwały. Tak bowiem u podłoża sporu, który został poddany ocenie Sądu legły umowy poręczenia dotyczące wierzytelności przeterminowanych. Z tego względu stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w tej uchwale nie może być odnoszone do sprawy niniejszej i nie może stanowić wsparcia stanowiska strony pozwanej.

W ocenie Sądu Okręgowego oczekiwanego przez stronę pozwaną skutku nie może odnieść też odwoływanie się do charakteru działalności prowadzonej przez powoda, nie jest to bowiem okoliczność przesądzająca o ważności zawartej umowy.

Podobnie decydującego znaczenia dla oceny omawianej kwestii nie ma to, że umowa zawarta przez powoda ze spółką (...) sp. z o.o. w W. miała charakter odpłatny. W ramach swobody umów strony (art. 353¹ kc) mogą dowolnie ukształtować swoje prawa i obowiązki, zaś nadanie umowie poręczenia odpłatnego charakteru nie sprzeciwia się istocie tak wykreowanego stosunku prawnego. W doktrynie i judykaturze utrwalony jest pogląd, że umowa poręczenia może mieć charakter odpłatny i nie zmienia to jej istoty (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 kwietnia 2008 r., IV CSK 39/08, LEX nr 424361; wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach, V ACa 339/09, LEX nr 574508; tak też Zdzisław Gawlik, Komentarz do art. 876 Kodeksu cywilnego [w:] Andrzej Kidyba (red.), Kodeks cywilny. Komentarz. Tom III. Zobowiązania - część szczególna. LEX, 2010).

Wobec tego co powiedziano Sąd Okręgowy nie podzielił stanowiska pozwanej o pozorności umowy zawartej przez powoda z (...) sp. z o.o. w W..

Przechodząc do dalszej części uzasadnienia, wskazać trzeba, że w myśl art. 518 § 1 pkt 1 kc w zw. z art. 509 § 2 kc spłata wierzytelności przez poręczyciela powoduje wystąpienie poręczyciela w prawa zaspokojonego wierzyciela. Podmiot dokonujący spłaty nabywa wierzytelność do wysokości dokonanej zapłaty. Mieści się w tym również roszczenia o zaległe odsetki, gdyż wraz z wierzytelnością przechodzą na nabywcę wszelkie związane z nią prawa. Konstrukcja wstąpienia ex lege poręczyciela w miejsce zaspokojonego wierzyciela zapewnia poręczycielowi taką samą sytuację prawną w stosunku do dłużnika głównego, jaką miał pierwotny wierzyciel.

Sytuacja w rozpatrywanej sprawie kształtuje się jednak odmiennie o tyle, że (...) sp. z o.o. w W. (określany w umowie mianem Dostawcy) i (...) S.A. w Ł. (określany w umowie mianem Spółki) uregulowały w umowie z dnia 6 czerwca 2011 r. odmiennie tryb postępowania na wypadek świadczenia dłużnika po spłacie należności przez poręczyciela. W § 5 ust. 3 umowy strony wskazały, że w przypadku zapłaty przez Zakład całości lub części poręczzonego zobowiązania dokonanej po zapłacie Spółki (...) w terminie 3 dni od otrzymania zapłaty zwróci spółce kwoty objęte poręczeniem i spłacone w tym zakresie za zakład (k. 24).

Biorąc pod uwagę powyższe, w ocenie Sądu Okręgowego powodowi, jako podmiotowi który wstąpił w prawa zaspokojonego wierzyciela, należą się odsetki od łącznej kwoty 11.405,80 złotych za okres od dnia wymagalności poszczególnych należności składających się na tę kwotę do dnia 30 października 2011 r., gdyż niekwestionowanym pozostawało, że do spłaty całości należności doszło w dniu 27 października 2011 r. Uwzględniając szczególną regulację umowy, uznać bowiem należy, że po upływie 3 dni od zapłaty należności zakład opieki zdrowotnej nie pozostawał w opóźnieniu. Zgodnie z postanowieniami umowy (...) sp. z o.o. w W. był uprawniony do przyjęcia należności od dłużnika, a zapłata przez dłużnika zwalniała go z odpowiedzialności wobec poręczyciela po upływie 3 dni. Natomiast podmiotem odpowiedzialnym za opóźnienie wykraczające poza ten okres jest (...) sp. z o.o., który po wpłacie środków

przez dłużnika pozostawał w bezczynności. Nie można stąd zatem wywodzić niekorzystnych skutków dla strony pozwanej w sprawie niniejszej.

Dlatego też Sąd Okręgowy zasądził od pozwanego na rzecz powoda odsetki skapitalizowane jedynie za okres do 30 października 2011 r., co dało kwotę 287,70 złotych. Odsetki ustawowe od tej kwoty zostały zasądzone od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty.

Skutkiem cofnięcia powództwa w zakresie należności głównej było umorzenie postępowania w tej części. Odpis pisma zawierającego ograniczenie powództwa został doręczony pozwanej i nie oponowała ona cofnięciu żądania, co w myśl art. 203 § 3 kpc skutkowało uznaniem, że nie sprzeciwia się cofnięciu pozwu.

Wobec powyższego Sąd Okręgowy zmienił zaskarżony wyrok o tyle, że w punkcie 1 uchylił nakaz zapłaty wydany w postępowaniu nakazowym w dniu 17 lutego 2012 roku w sprawie sygnatura XIII GNc 765/12 przez Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieście w Łodzi w całości i zasądził od pozwanego Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej Wojewódzkiego Szpitala (...) w B. na rzecz powoda (...) Spółki Akcyjnej w Ł. kwotę 287,70 (dwieście osiemdziesiąt siedem 70/100) złotych z odsetkami ustawowymi 13% w stosunku rocznym od dnia 8 lutego 2012 roku do dnia zapłaty. Sąd umorzył postępowanie co do kwoty 11.405,80 złotych. W pozostałym zakresie powództwo zostało oddalone.

O kosztach postępowania odwoławczego Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 100 kpc, bowiem pozwana tylko w znikomym zakresie uległa żądaniu powoda (0,02%). Biorąc pod uwagę, że spłata dochodzonej należności została dokonana w dniu 27 października 2011 r., żądanie powoda - w zakresie należności głównej w całości, zaś w zakresie skapitalizowanych odsetek w znacznej części - w dacie wniesienia pozwu (06.02.2012 r.) było niezasadne, co skutkowało obciążeniem go całością kosztów procesu. Wysokość kosztów zastępstwa procesowego pozwanego w postępowaniu odwoławczym ustalono na podstawie § 12 ust. 1 pkt 1 w zw. z § 6 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. 2002 Nr 163 poz. 1349 ze zm.).